

(Forts. fra forr. nr.)

I varebytte pleiede de å bringe med sig oparbeidede kopper og kar av træ til forskjellig slags bruk. Prisen var da almindelig koppen eller karret fylt til randen med korn.

Ole Olsen Brandvold hadde riktignok nogen formue at begynde med, Jon Simonsen var derimot mindre formuende og måtte således ty til sin svigerfars hjelp når det knep som værst. Enkelte gange fik de dog nogen støtte, dels av foged Jens Holmboes private kasse eller av kongens kasse, som det het.

Uten denne støtte hadde nok de to rydningsmænd måtte oppgi det hele og forladt stedet.

I 1795, altså 4 år senere, kom en tredje kolonist, Renholt Tollefsen med sin hustru Goro Olsdatter og optok rydningsplass, ryddet og bygget gården Bangen oprindelig kaldt Baugen - Buen - iflg. et gammelt dokument fra ældre tider. Han blev da Jon Simonsen nabo. Bemeldte Renholdt Tollefsen var fra Salangen og nu gift med datter til Ole Olsen - rydningsmanden på Eggen. Renhold Tollefsens hustru, Goro, og en anden ugift søster, Anne, hadde i mellemtiden fra 1791 til 1795 tjent i Salangen, hvor hun så ledes blev kjendt og gift med Renholdt Tollefsen. Søsteren Anne gik i de senre år på legd, først hos sine nærmeste slægtinger, siden videre omkring i bygden til sin død. Hun gik almindelig under navn av gammel-Anne. Det bemerkes, at hun i folkemunde betegnede sin hele slægt, som blev kaldt Gammel-Anne slægten. I virkeligheten hørte de fleste på den tid til den såkaldte Gammel Anne slægten, som var spredt nærsagt over den ganske bygd.

Fortsat innvandring.

Samme år som Bangen blev optat av en Karl Simonsen fra Tønset 2 år senere, altså 1797, blev Elvenes — nu tillagt Viken — optat av Ole Olsen, søn av rydningsmanden på Eggen. Til forskjell for faren gik han almindelig under navn av Ole Olsen den yngre. I 1800 blev Haugen optat av en Karl Avlesen, som igjen forlot stedet efter 2 års forløp, hvorefter Haugen påny blev optat av Karl Olsen — også en søn av rydningsmanden på Eggen. Denne optagelse foregik i 1803. I 1802 blev Høgden optat av en Ole Olsen, og i 1803 blev Moen optat av en Peder Andersen. Imidlertid hadde rydningsmanden på Elvevold, Jon Simonsen Kalbækken, overladt gården Elvevold til sin ældste søn Simon Jonsen, ryddet og bygget så gården Jevningen. Rydningen blev optat i 1805 av en Even Larsen fra Strinna i det Trondhjemske etter tidligere å ha bodd på Haugen en vinter. Simen Jonsen som hadde overtat gården Elvevold av sin far, blev senere gift med en av Even Larsens døtre, flyttet så og overtok gården Rydningen av sin svigerfar, idet han overlot gården Elvevold til en Hans Jakobsen fra Sørreisa og gift med Simon Josens halvsøster, Sigrid Jønsdatter. Hun var altså den første av kolonisternes barn, som blev født i Bardu.

Hans Nilsens Hauges besøk i Bardu.

Den landskjendte lægprædikant Hans Nilsen Hauge besøkte Bardu i 1803. Han har selv skildret dette besøk i en bok som han senere utgav i 1816 om sine reiser m. m. Hauge forteller herom: Jeg foretok mig derpå en reise til Bardudalen

et sted som ligger 4 mil adskilt fra andre bebyggede landsbygder, og hvor der for 12 år tilbake ingen var nedsat. Da jeg forhen hørte om dette sted der skulde være velsinende mennesker, så hadde jeg lyst at komme der. Jeg fandt der megen udyrkek jord, hvorefter jeg proponerte for nogle familier syd på Norge at flytte dernord, som også skedde, og de fik der bedre kår end de før hadde.

Fra Bardujordene reiste jeg nedad en strømelv til Bardufossen. Her så jeg leiligheten til at vandet kunde dels ledes, dels mineres giennem fjeldet langs fosen, så at derved kunde drives sauge, stampe og flere slags maskiner, som var stor mangel på der i landet, likesom og tømmer kunde ledes derigjennem, som ellers slår sig istykker i fossen. En mengde birk og orreskop bliver der opbrønt som bråter, hvilken aske kunde bedre benyttes, når den blev samlet og derav tilvirket potaske. Thi tilrådde jeg nogle fra Opdal ved Dovre at reise did forat anlegge potaskeri. Herfra reiste jeg ud efter Monselven."

Angående befolkningen uttaler Hauge sig således: "Derfra d. v. s. fra Hammerø i Nordlands amt) nordefter fandt jeg nesten ingen fortrolige, til jeg nåede den foromtalte koloni (nemlig Bardodalen) som fra Østerdalen i Aggerhus stift havde nedsat sig der. Disse udmerkede sig ved en bedre åndsdannelse og vindskibelighed. De fleste av dem fattede også et sind med mig i det gode, likesom endel gamle Nordlandsfolk på dette sted bleve mine venner".

Det er fuldt erkjendt av de gamle, at Hauges virksomhet dengang hadde båret velsignelsesrike frugter, og de så op til ham som sin åndelige far.

De erhvervet således flere av Hauges utgivne skrifter. Deriblandt kan nevnes en bok med utvalgte salmer, som blandt de gamle gik under navn av "Utvalgt-boka".

(Forts.)